

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Bun de imprimat

Trecut în registrul special dela Tribunalul
Cluj, Secția III, sub Nr. 111-1938.

„De aceea să prăznuim nu cu aluatul cel vechiu, nici cu aluatul răutății și al viclesugului, ci cu azimele curăției și ale adevărului.“

1 Corinteni 5, 8.

TULBURĂTORI DE BUCURII ROMÂNEȘTI

Sunt luni de zile de când nu ne-am mai ocupat de provocările presei din strana stângă, călăuziți de gândul că atitudinea noastră îi va trezi și pe adversarii nostri la datoria *păcii*, impusă de comandamentele mari ale Țării în plină renaștere națională.

Se pare, că ne-am înșelat, cel puțin în ce privește gazeta „Unirea“ din Blaj, care nu vrea odată cu capul să renunțe la metoda războinică împotriva Bisericii ortodoxe. Avem impresia, că această pornire de vrășmașie ce respiră din paginile gazetei displace și cititorilor proprii, în majoritate preoți, căci altfel nu s'ar putea explica reproșurile amare și alarmante adresate abonaților, cari neplătind foia, îi grăbesc sfârșitul.

Noi am înțelege o discuție urbană în orice fel de chestiuni bisericesti privitoare la neamul românesc, căci ne stăpânește permanent conștiința de rasă, care tinde către *unitatea* nu către desbinarea fraților de acelaș sânge. Ei bine, trebuie s'o spunem cu mâhnire, că în redacția *Unirii* blăjene domină tocmai un spirit contrar, care în loc să se tempereze cu trecerea anilor, devine dimpotrivă tot mai violent și mai intolerant.

Ne-o demonstrează conduita regretabilă la care s'a coborât în legătură cu investitura noului episcop al Maramurășului, P. Sf. Sa *Dr. Vasile Stan*, înscăunat solemn la Sighet a cincina zi de Crăciun.

În cel din urmă număr (al 53-lea) al anului trecut, *Unirea* ține să-și încheie activitatea cu un articol intitulat „*Vlădicia morților*“, plin de ironie deplasată, de patimă nestăpânită și reacredință condamabilă. Gazeta pretinde, că episcopia restaurată n'are credincioși, și în consecință ea îi va recruta dintre greco-catolicii Maramurășului, dându-și pe față caracterul „misionar“ adică, — înțeleg dumnealor — prozelitist.

Am arătat și altă dată, că

afirmația este lipsită de ori ce teme, deoarece prin cesiuni teritoriale din eparhia Clujului, Orășii și Bucovinei, noua Episcopie a primit un număr considerabil de credincioși, prea suficient spre a constitui o eparhie, reclamată de mari interese naționale.

Dacă adversarii nostri ar fi cinstiți în critica lor, și-ar aduce aminte, că episcopia greco-catolică de *Lugoj*, n'avea la înființarea ei nici 10.000 de credincioși, iar episcopia greco-catolică de *Oradea* nici azi nu depășește ca număr un protopopiat ortodox din aceeași regiune. Am avea deci dreptul să invocăm cuvântul Scripturii: *Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău și apoi paiul din ochiul fratelui tău.*

Dar „Unirea“ se leagă și de persoana P. S. Episcop *Vasile Stan*, aruncându-i câteva sarcasme necuviincioase, ca apoi să blameze cu aceeaș desinvoltură două declarații importante din cuvântarea dela investitură.

P. S. *Vasile* spunea: „Prin unirea cu Roma taina coeziunii și rezistenței sufletului românesc de pe plaiurile ardelene se frânge. În special sârmanul Maramurăș românesc, rămâne în bătaia tuturor influențelor străine și dușmăniilor politice ce-i adorm pe încetul instinctul de viață românească și-i pregătesc prăbușirea.“ *Gazetarii „Unirii“* nu admit așa ceva, Doamne ferește! Pentru ei Maramurășul a fost totdeauna o pildă minunată de românism, grație evident unirii cu Roma, care este „*isvorul mântuirii noastre naționale.*“ Și ca să ne convingă aduc două nume ilustre: *N. Iorga* și *Sextil Pușcariu*. Dar, vai, adevărul este tocmai contrarul, căci amândoi acești mari învățați condamnă *Unirea* și pretensele ei merite. *Di Iorga* declară în „*Istoria Bisericii românești*“ că nici una din uniriile cu Roma n'a fost așa de rușinoasă și de brutală ca cea dela 1700. „*Ea se serba*

pe ruina unei vechi organizări bisericesti și pe rămășițele sfășiate ale trupului Bisericii românești unice, întinse fără întrerupere până la hotarele neamului.“ (Vol. II, pag. 29.)

Iar *di Sextil Pușcariu* mărturisește: „Numai cel ce primește fără critică afirmații devenite clișeu poate admite părerea aproape curentă, că o trecere la *catolicism* ne-ar fi integrat cu sute de ani mai de vreme în familia popoarelor romanice. E o iluzie pe care faptele o desmint. Această reintegrare în familia popoarelor romanice n'a făcut-o *Blajul greco-catolic, ci Iașii și Bucureștii ortodocși.*“ (Misiunea istorică a ortodoxiei române (pag. 9 din Biblioteca F. O. R. Nr. 4.)

Dar noi nu ne limităm la aceste dovezi. P. Sf. Episcop *Vasile Stan* este persiflat de clarissimi patrioți de pe *Târnavă*, pentru afirmația că în *Maramurăș* adormea treptat viața românească. Să aducem acum probe chiar din lagărul uniat, spre a nu fi bănuți de părtinire. Una din 1861 și alta recentă din 1913.

În nr. 42 al „*Gazetei Transilvaniei*“ din 1861 un intelectual din Sighet (adevărat corb alb) publică o descriere a *Maramurășului* cu date și cifre extrem de interesante din punct de vedere românesc. Tabloul în general este din cele mai triste. Iată ce spune despre preoțime: „*Clerul iarăș, afară de vre-o 10 înși, asemenea nu citește gazete românești, ca și cum acelea înaintea lor ar fi terra incognita și apoi după axioma ignoti nulla cupido, negustând dulceața nu se pot svârcoli din întuneric la lumină, ci rămân în gură cu dinții necurmat strepezii.* Voiu să o spun oarșan: *afară de corespondențele bisericesti și școlare, toate alte lucruri în limba maghiară curg.*“ Despre școale afirmă că sunt un pium desiderium, deoarece

Continuarea pe pag. 2-a

EVANGHELIA

Matei 4, 12-17.

In pustie Israilitenii au fost conduși spre pământul făgăduinții de un nor luminos. Pe Magi i-a călăuzit o stea spre ieslea din Vifleem. Iar pe Cel ce s'a născut în aceea iesle, pe Mântuitorul, Isaia îl vestește ca pe o lumină răsărită pe seama celor din întunec și din umbra morții; ca pe o lumină menită să-i călăuzească pe cei rătăcitori pe cărările acestei vieți, aspre și neîndurate ca un pustiu, spre limanul întrezărit și făgăduit de profeți: împărăția lui Dumnezeu.

Această împreunare de cuvinte și împreunare de dorinți — împărăția lui Dumnezeu — poate să ia diferite înfățișări în fantezia și priceperea diferiților oameni. Dar istoria omenirii nu e altceva, decât o neconținută căutare a ei. Vestea aurului ascuns în munți și râurile Californiei a pus pe lungi și primejdioase drumuri sute de mii de oameni. N'a fost nici cel dintâiu, nici cel de pe urmă exod. De fapt omenirea e într'o vecinică migrațiune după comori aducătoare de fericire. În imaginația și dorința oamenilor aceste comori pot fi diferite: hrană din belșug, pământ în care curge lapte și miere, păduri bogate în vânat, ori râuri cu belșug de pește, podoabe ori plăceri, muncă organizată ori contemplație mistică, știință exactă ori vis artistic, imperialism lumesc ori împărăție harică — totdeauna sunt stea călăuzitoare.

E o însușire caracteristică a omului, că nu știe să umble decât călăuzit de o dorință, de un ideal. Inceputul propovăduirii lui Isus a fost deci dăruirea unui ideal călăuzitor, vrednic de demnitatea omului și de bunătatea Creatorului: împărăția lui Dumnezeu.

E steaua călăuzitoare pe cărările acestei vieți. Frumuseța acestei ființe dăruite voinței omenesti au întrezărit-o și profeții. Isaia o numește împărăție a păcii; Ezechiel ne asigură, că într'ansa oamenii vor avea un duh nou și o inimă nouă; Ieremia prevede, că va pieri păcatul dintre oamenii locuitori ai acestei împărății.

În propovăduirea profeților și mai ales a Mântuitorului împărăția lui Dumnezeu e o putere spirituală, lăuntrică și harică. E menită să asigure fericirea sufletului și — ca o consecință necesară — perfecțiunea vieții materiale.

Inceputul propovăduirii lui Isus, e cea mai bună veste adusă oamenilor: s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu. N'avem decât să o luăm în stăpânire!

I. G.

nici nobilii nici iobagii români n'au putut fi înduplecați la jertfe pentru lăcașuri de învățătură. Iar când în acelaș an 1861 Mihail Pavel, episcopul de mai târziu, se instalează ca vicar în Sighet, el hotărăște cu noul său consistor să înceapă acțiunea pentru înlăturarea nepăsării clerului și inteligenței române față de interesele naționale. Ei decid, să creieze o bibliotecă cu cărți aduse din Principate și să aboneze ziarele „Gazeta Transilvaniei” și „Telegraful Român” din Sibiu. *Pe cât vedeți, încă de atunci Maramurășul avea nevoie de duhul românesc al Mitropolitului Șaguna!*

Se va spune iarăș de către epigonii „Unirii” blăjene: dovezi anticvate dela 1861! Le servim atunci altele mai proaspete, tot uniate, din 1913. Iată cartea „Viziția canonică a episcopului Vasile Hossu” scrisă de V. Moldovan, profesor la teologia din Gherla. Ea a apărut cu aprobarea oficială a cenzurii blăjene, ceea ce o pune mai presus de ori ce suspiciune. Autorul scrie lucruri teribile despre cele văzute în Maramurăș. Ne mărginim la un singur citat: „*Incât privește acuza ce se aduce preoțimii și inteligenței din Maramurăș, că e străină de limba și cultura noastră, e foarte adevărată. Dintre preoții la care am umblat se vorbește românește la 8 preoți. In celelalte familii de preoți se vorbește sau exclusiv sau cu predilecție ungurește. E caracteristic că niște fete de pre-*

oți și-au exprimat mirarea cum pot să vorbească oameni inteligenți în salon, românește! In Maramurăș nu sunt dedați ca inteligenții să vorbească între ei românește, ceea ce se vede și din faptul, că Rev. Fabian și vicarul T. Bud și alți preoți ori în ce casă intrau... vorbeau ungurește. In forma aceasta nu e mirare, că străină fiind preoțimea de limba și cultura poporului e mult-puțin străină și de sufletul lui. Inaintea lor tărâranul e un simplu olăh! M'a revoltat când eu însumi am auzit că un avocat fecior de preot a zis: „Ez a bűdös oláh nép-ség még vizet se hozott.”

Așa dară limpede și trist: Biserica unită din Maramurăș cu preoții ei cu tot era maghiarizată în pragul războiului pentru desrobire.

Avea deci perfectă dreptate P. Sf. Episcop Vasile Stan să vorbească cum a vorbit la investitura Sa. Să recunoaștem, că a fost prea delicat, ferindu-se a face precizuni dureroase ce i le oferea prof. V. Moldovan.

*

A doua acuzație gravă pe care monsegniorii „Unirii” o debitează contra P. S. Episcop Vasile o scot din pasagiul următor al cuvântării Sale: „*voiu năzui să ridic în Maramurăș în slava ei de altă dată crucea ortodoxă, și prin ea să abat priverile concetățenilor mei dela alte orizonturi, de peste granițe, spre inima Țării.*” Știți cum tâlcuesc aici redactorii blăjeni? Că P. S. Episcop Vasile își de-

clară pe proprii săi credincioși „*trădători de țară.*” In fața unei asemenea exegeze perfide, replica noastră se rezumă la un singur cuvânt, tare dar meritat: *inconștienți.*

De altfel toți bunii Români au priceput din capul locului, că restaurarea vechei episcopii ortodoxe a Maramurășului a fost un imperativ național. Mărturiile uniate din acest articol au arătat-o.

Dar mai presus de ele, stau acum chiar declarațiile *Suveranului*, făcute cu prilejul solemn al investiturii P. S. Episcop Vasile Stan: „*Dumnezeul părinților nostri a hărăzit să fi chemat pentru îndeplinirea acestei înalte și grele misiuni de întărire a neamului nostru în acest colț de Țară, unde e atâta nevoie de consolidarea elementului românesc.*” Aluzia fină la un trecut întunecat, datorit nu Bisericii ortodoxe, este destul de transparentă pentru ori cine vrea să înțeleagă.

Al doilea temei al Episcopiei este cel *istoric*, când Dominitorul Țării spune: „*Răsfoind filele îngălbenite ale cronicilor noastre vedem, că ori și când au existat svâcniri de redeșterea națională, s'au făcut sforțări de reînființare a acestei Eparhii.*” Și totuș Blajul mai are cutezanța sa vorbească ironic de „*vlădicia morților*”, sfidând cea mai elementară deferență către Tron.

A treia justificare a Episcopiei o găsește M. Sa Regele Carol II-lea în rațiuni superioare

de stat: „*întemeierea unei episcopii românești la granița Țării are o înaltă însemnătate națională, este o nouă piatră de hotar, este o hotărâtoare afirmare a drepturilor noastre etnice, este o puternică statornicire a neștirbirii fruntariilor noastre.*”

In fața acestor realități și constatări, cari dau o desăvârșită și indestructibilă legitimitate Episcopiei naționale din Maramurăș, vrăjmășia uniată care de ani de zile se revarsă în valuri fetide prin coloanele „Unirii” din Blaj — constituie fără îndoială una din cele mai degradante manifestări înregistrate de presă în viața națională a României întregite.

De aceea avem tot dreptul să ne întrebăm: dacă I. P. Sf. Mitropolit Alexandru Nicolescu, vestitor serafic al armoniei românești, mai poate tolera ca Biserica ce-o păstorește să fie otrăvită înainte cu ura sălbatecă, ucigătoare de frăție românească, pe care redactorii fără răspundere ai ziarului „Unirea” o cultivă cu satanică pasiune și reacredință?

„Unirea” a fost suspendată odată, tocmai pentru atacurile ei nesăbuite contra episcopiei Maramurășului. A doua suspendare s'ar putea să fie definitivă, dacă redactorii ei recidiviști nu vor fi aduși la realitate, într'o vreme când marea operă de renaștere inaugurată de M. Sa Regele Carol II-lea, are nevoie de ostași ai *păcii*, iar nu de agenți provocatori ai *desbinării* românești.

I. Mateiu.

O PAGINĂ DE ISTORIE:

FESTIVITĂȚILE ÎNSCĂUNĂRII P. S. EPISCOP AVSILE STAN AL MARAMURĂȘULUI

In zilele de 29 și 30 Decembrie au avut loc în Sighet, festivitățile de înscăunare a P. S. S. Episcopul Vasile Stan al Maramurășului.

Vechea capitală a țării vevodale ortodoxe de odinioară a tresărit de bucurii negrăite, cum nu le-a avut de multă vreme. Se reluă firul unui trecut glorios prin așezarea unui nou Ierarh în scaunul distrus de dușmanii neamului și legii românești.

Serbările au început în ziua de 29 Decembrie, prin întâmpinarea P. S. Episcop Vasile la marginea eparhiei de către autoritățile județului. La ora 4 p. m. trenul care aducea pe noul Ierarh însoțit de P. S. Episcop Nicolae Popovici al Oradei, intră în gara Sighetului, unde-l primesc toți reprezentanții orașului. De aici se formează un cortegiu până la reședința episcopală, unde-l primește pâr. Dr. I. Vască în numele clerului și poporului. P. S. Vasile mulțumește pentru dragostea cu care este primit.

In biserica episcopală s'a oficiat un Te-Deum după care corul episcopiei de sub conducerea maestrului

Dimitrie Stan a executat câteva cântece religioase și poemul Avram Iancu. D. profesor Mihai Ioșițaș, în numele coriștilor a urât cuvinte de bun sosir înaltului Ierarh.

Prea Sf. Vasile emoționat de evocarea locurilor copilăriei sale prin executarea poemului Avram Iancu a mulțumit coriștilor.

Ziua a doua.

Vineri la orele 9 dimineața s'a oficiat în capela episcopală serviciul Divin de arhieriei Vasile al Maramurășului și Nicolae al Orăzii. La slujba religioasă au participat toți credincioșii din eparhia Maramurășului precum și înalți oaspeți veniți să asiste la actul instalării printre care menționăm pe: P. S. Episcopul Nicolae Colan, ministrul cultelor, excelența sa g-ral Hanzu, reședintele regal al ținutului Someș, prof. univ. O. Ghibu, S. Bornemisa, primar Cluj, col. S. Coman, prefectul jud. Satu-mare, N. Brătulescu, directorul Monumentelor istorice etc.

Răspunsurile au fost date de corul episcopiei. După terminarea ser-

viciului religios P. S. S. Episcop Nicolae Colan a citit decretul regal de numirea P. S. Vasile Stan ca episcop al Maramurășului.

Cuvântarea P. S. Episcop Nicolae Popoviciu.

Delegat cu instalarea noului Ierarh, P. S. Episcop Nicolae al Orăzii, rostește o admirabilă cuvântare, pe care o dăm în întregime:

Sufletul nostru este străbătut încă, până 'n cele de mai dinlăuntru ale sale, de bucuria cerească ce a isvorit cu prisosință din minunea cea mare, milostivă și iubitoare a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. La această bucurie profund religioasă se adaugă astăzi o bucurie nouă, românească și ortodoxă, soșită acum — la plinirea vremii — luminoasă și întăritoare pentru Maramurășul smerit și obidit.

„*Iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul*” (Luca 2, 10) *căci astăzi vi s'a trimis vouă*

Părintele vicar Dr. I. Vască citește gramata de instalare a P. S. S. Episcop Vasile în scaunul eparhiei Maramurășului.

părinte și păstor în numele lui Hristos al lumii Mântuitor.

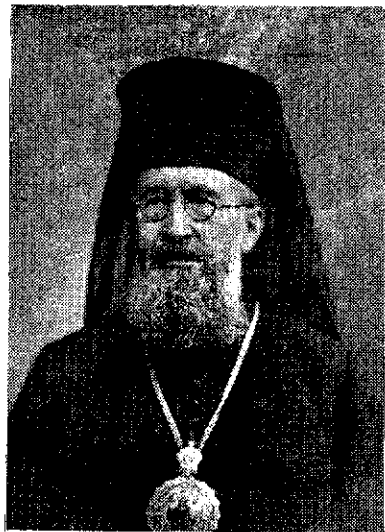
După o așteptare grea și îndelungată, dar plină de nădejde și credință, Maramurășul descălecătorilor de țară, Maramurășul suferințelor și umilirilor de apoi, Maramurășul cel de străini năpădit, Maramurășul sărăcit și de ei vlăguit, Maramurășul orfan întru cele duhovnicești ale sale, își primește din nou, prin voia lui Dumnezeu și a oamenilor, instituția sa fundamentală, pe maica sa duhovnicească, episcopia ortodoxă română — episcopie ștearsă vremelnice depe fața pământului de vrăjmășii istorice mai tari decât puterea de împotrivire a nefericiților iobagi români.

Reactivarea episcopiei ortodoxe române de Maramurăș — prin întronizarea solemnă a celui dintâi episcop din țara românească pe veci întregită și liberă — este un act al dreptății dumnezeiești și omenesți în același timp. Căci, prin el ne reintegram astăzi pe cale legală în plenitudinea drepturilor noastre inalienabile, legate de străbuna moștenire părintească. Biserica neamului, cu fruntea nimbata de aureola unei mucenicii de veacuri, se întoarce astăzi pentru totdeauna la ale sale și întru ale sale. Este o prea bine meritată răsplătire a istoriei. Prin această întoarcere ea înoadă firul tradițiilor active ortodoxe acolo unde el a fost rupt cu câteva veacuri în urmă, pentru ca să-l toarcă mai departe, prin munca lor de apostoli, episcopii a căror galerie strălucită și lungă o deschide astăzi — sub cele mai bune și făgăduitoare auspicii — Prea Sfințitul Episcop Vasile Stan.

Temeiul neclătit al praznicului acestuia și al dreptății lui nu suntem noi, sau numai noi cei de astăzi, ci mai vârtos înaintașii noștri prea vrednici de pe aceste plaiuri. De aceea nici la bucuriile lui nu putem fi și nu suntem părtași noi cei dintâi, ci ei.

Văd duhovnicește pe ctitorii străvechi și de viață domnească ai episcopiei dela Mănăstirea Peri, pe Sas-Vodă și fii săi Balița-Vodă și Drag apropiindu-se de noi și privindu-ne cu privirea iluminată de bucuria și mulțumirea lăuntrică de a-și vedea reînviată, cu cinste și cu mărire, moștenirea lor printr'un nou și mare ctitor domnesc, Regele Carol II, ctitorul întregii vieți spirituale a Țării Românești, întinse acum, — fără hotare despărțitoare de frați — din apele Tisei și până 'ntr'ale Nistrului.

Văd venind pe cei dintâi conducători investiți cu drepturi episcopale ai Mănăstirii Peri, stavropighia Patriarhului Antonie al Bizanțului, pe Pahomie, exarhul din 1391, pe Simion Sălăgeanul și pe Ilarie, pe ceilalți episcopi dela început pomeniți de hrisoave dar rămași fără nume întru acest veac, pe Mitropolitul Ioanichie al Belgradului cel cu jurisdicția întinsă până aici, pe episcopii Eftimie și Serghie, cel venit pe aceste plaiuri din vatra Mănăstirii Tismana, pe Simion trimis de Constantin Movilă Domnul Moldovei la cererea dăioasă și stăruitoare a credincioșilor oropsiți de aici, pe Ieremie cel plecat din mănăstirile sfinte ale Atosului, pe vlădicii Petronie și Grigorie, Dosoftei și Silvestru, pe Mitropolitul martir Sava Brancovici care a ostenit până aici, pe energicul prea învâțatul și neînfricatul apărător al ortodoxiei împotriva catolicismului agresiv, pe episcopul de viață nobilă Iosif Stoica și pe Dosoftei al II-lea cel din urmă episcop cunoscut până astăzi, care a apărat și binecuvântat sufletul Maramurășului ortodox. Veniți voi toți cei știuți și pomeniți și cei de oameni neștiuți și nepomeniți, veniți și îmbrățișați cu toată căldura sufletului vostru apostolic pe urmașul vostru din scaunul reînfiin-

P. S. S. Episcopul Vasile Stan

țatei voastre ctitorii! Veniți și vă bucurați, că ceea ce ați sămănat voi cu lacrimi și întru mari necazuri a rodit peste veacuri, ca pe un rod prea binecuvântat al cerului, praznicul mare și luminat de astăzi...

Iată și ceata îngerilor în trup, soborul călugărilor celor 14 mănăstiri maramurășene pășind încet, într'o grandioasă procesiune mănăstirească cu mâni încruciate s'are rugă, cerând fierbinte ajutorul și binecuvântarea lui Dumnezeu pe seama Prea Sfințitului Episcop Vasile, pentru ca el să poată birui pe toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți și să poată trezi la viață nouă — prin lumina culturii creștine și românești — toate puterile și energiile latente ale sufletului maramurășan...

Dar ce întunecă acolo zarea? Este mulțimea nenumărată a iobagilor români, mucenici pe acest pământ, dar trecuți cu cinste din această lume în credința părinților lor. Vin și ei, vin ca un val puternic împins de istoria veacurilor trecute, spre a vedea a ceea ce minunea lui Dumnezeu și răsplătirea suferințelor lor...

Așadară toți cei scumpi ai noștri, vii și morți, sunt de față. Toți am venit să ne împărtășim ca dintr'o cuminecătură sfântă, din bucuria unică a praznicului de față. Dumnezeu! Cum să-ți mulțumim după cuviință pentru toate câte ne-ai făcut și ne-ai dat nouă? Cum să ne arătăm vrednici de atâta bunătate a Ta?

Iubit cler și popor dreptcredincios!

Dumnezeu v'a trimis astăzi un părinte iubitor și un bun păstor, care sufletul său își va pune pentru oile sale (Ioan 10, 11), V'a trimis un arhieru „cuvios, fără răutate, fără de prihană... însuși fiind ispitit, putând și celor ce se ispitesc să le ajute“ dupăcum zice apostolul Pavel în epistola către Evrei (Evrei 7, 26 și 2, 17), iar nouă celor ce purtăm pe umerii noștri mari răspunderi românești și creștinești la granița dinspre Miză-noapte și Apus, un încercat împreună-luptător pentru neam, lege și Rege, și un harnic împreună-ziditor al fortificațiilor morale cari se vor împleni și închege, într'un întreg indestruștabil, cu brâul de fier și de piatră care încinge, apărător și scutitor, trupul sfânt al neamului și hotarul pe veci însemnat al scumpei noastre țări.

Voi să-l primiți iubiții mei, pe Prea Sfințitul Episcop Vasile cu sinceritatea și iubirea cu care a venit Prea Sfinția Sa la voi. Nu numai să-l primiți — aceasta e puțin — ci să-l și ajutați cu fapta toți, din toate puterile voastre, toți fără nici o deosebire, dela cel mai mic și până la cel mai mare, pentru ca astfel din și prin conlucrarea armonică a tuturor să se poată tămădui cât mai neîntârziat rănile mari ale trecutului dureros și să poată răsări ctitorii noi, prin care să se preamărească iarăși în aceste părți ale lumii ortodoxia străbună și vrednicia neamului nostru românesc, cel mult și de mulți prigonit.

Și acum dupăce pentru înscăunarea Prea Sfinției Voastre s'au îndeplinit toate cele arătate de sfințele canoane, de rânduelile sfintei noastre biserici autocefale ortodoxe române, dupăce conform datinelor țării a-ți primit investirea regală din partea Majestății Sale dreptcredinciosului nostru Rege Carol II-lea și având și Noi pentru aceasta cvenita încredințare din partea Înalt

Cuvântarea P. S. Episcop Vasile Stan.

În numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh!

Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa!

Biserica noastră drept măritoare n'a aflat altă expresie mai fericită, ca acest stih, pentru ziua făcută de Domnul spre bucurie și veselie, atunci, când vestea mare a învierii Fiului lui Dumnezeu aleargă prin lume să spună neamurilor, că iată prociile s'au împlinit, omul este răscumpărat și mântuit de vina ce-l îndepărtase de Tatăl din ceruri, și luminat și curățit prin jertfă dumnezească, este iar fiu și moștenitor al împărăției cerești.

Nu cred să fie o lipsă de evlavie și o nepotrivire, dacă acest stih, în care vibrează bucuria și veselia creștinească pentru o zi sfântă, pentru o zi rară prin unicitatea ei, îl folosesc ca temeiul simțemintelor Noastre la praznicul de astăzi, al învierii episcopiei Maramurășului. Sunt aci momente de asemănare, ce se impun bunului simț cu o evidență ce nu poate fi tăgăduită.

Nu este intențiunea Noastră să construim la acest prilej istoria Bisericii drept măritoare maramurășene din însemnările câte au mai fost cruțate până la noi de dintele timpului. Viața acestei Biserici din adâncimile evului mediu și până la sugrumarea ei, este atât de încărcată de lupte viforoase, de prigoane și aspre suferințe, încât înșirarea lor ar turna numai paharul amărăciunii în dulceața zilei de azi.

Totuși, pentru că cei nesim-

Prea Sfințitului Visarion, mitropolitul canonic al acestei eparhii, Vă declarăm înscăunat pe Prea Sfinția Voastră, Prea Sfințite Episcop Vasile în scaunul episcopiei Maramurășului cu reședința în Sighet.

Prea Sfințite!

Urcând în această clipă istorică acest scaun vlădicesc Vă fac urarea — izvorită din inima mea caldă de fost învățacel al Prea Sfinției Voastre și acum de împreună-slujitor la altarul neamului și a lui Hristos, în aceste părți ale pământului românesc, — ca prin păstoria Prea Sfinției Voastre, care acum începe, să încărcați, ca un bun ucenic al școlii marelui mitropolit Șaguna, de cât mai multă strălucire morală scaunul vlădicesc al Maramurășului, având parte de la Dumnezeu de o păstorie îndelungată, pacinică și lui Hristos Domnul bineplăcută.

Ceasul vremii bătrâne a bătut din nou... Maramurășul ortodox și-a deschis istoria sa... Dumnezeu să Vă ajute să scrieți cea dintâi pagină de aur din ea, Amin.

țiți în cetirea vremurilor trecute să nu se rătăcească cumva, crezând, că această episcopie a Maramurășului, ce-și primește astăzi păstorul, ar fi o organizație nouă intrusă acum pe acest pământ, iar credincioșii ei niște prozeliți, simțesc, că e o datorie pentru luminarea neștiutorilor, să scot la iveală din ceața timpurilor unele fapte, atâtea câte credem că sunt de lipsă, spre a sta mărturie, că noi astăzi mergem pe urmele strămoșilor noștri.

Înainte de toate trebuie să se știe, că Românii maramurășeni pe acest pământ sunt la ei acasă. N'au fost aduși de nicăieri, alte neamuri au dat năvala peste dânșii. Ei au crescut din acest pământ cu datinele, cu portul, cu credințele, cu mândria lor românească, cu bucuriile, amărăciunile și suferințele lor prin veacuri, cu legea lor românească dreptmăritoare, cu bisericuțele lor de lemn în cari își înălțau cugetele la Dumnezeu și se întăreau în virtute.

Biserica în care cinsteau numele lui Dumnezeu și al Sfinților și se închinau și se rugau pentru ușurarea sortii și mântuirea sufletelor era cea drept măritoare a răsăritului, biserica ortodoxă a neamului românesc, dominantă în patria noastră.

Această biserică ortodoxă maramurășană, își avea o organizație proprie, potrivită cu vremurile de odinioară, tot așa de veche ca și neamul românesc. Prin veacul al XIII-lea este remarcată, iar în cele următoare până la începutul veacului al XVIII-lea, istoriografia bisericească înșiră 23 episcopi orto-

docși, cari au păstorit în Maramurăș.

Spîța Românilor maramurășeni, tare prin credință și cu rădăcini vânoase adânc înfipte în acest pământ, mai bine de 400 ani a ținut piept cu toate prigoanele, cu toate sălnicile, cu toate răpirile ce mai întâi regii unguri asmuțiți cu catolicismul intolerant, mai apoi principii și nobilii calvini le-au năpăstuit asupra lor și a ortodoxiei lor.

Aceste prigoane necreștinești au fost în parte îndrumate de Pronia cerească și spre un scop mare și bun. Mândrii voievozi, Dragoș, Sas și Bogdan, sătui de atâta hărțuială nedreaptă, au descălecat cu oamenii lor dincolo de Carpați și au întemeiat Moldova.

Li vor mai fi urmat și alți în cursul vremii, când cuțitul a ajuns la os, dar au mai rămas destui și în cuibul părintesc, cari de nevoie și-au plecat cerbicea înaintea celor tari și sălnici, dar nu și-au lăpădat credința, ci au ținut legături de frățietate cu cei plecați și au avut nădejde și sprijini dela ei. Ba ce este mai de mirare, în mănăstirile de pe acest pământ năcăjit a înflorit cel dintâi grai românesc în traducerea sfințelor scripturi pe limba noastră.

Această minunată tărie de credință și în același timp de rezistență națională începe să se clatine abia către anul 1700, când catolicismul intolerant sub regii unguri și sub domnia Habsburgilor, cari le luaseră locul, schimbă maniera brutală a ofensivei în contra ortodoxiei, înlocuind-o cu alta, pentru un timp oarecare mai dulce și plin de făgăduință.

Atras mai ales de cele din urmă, o parte a românilor ardeleni cu mitropolitul de Bălgrad, se desbină, partea cea mai mare rămânând credincioasă credinței strămoșești, dar vreme lungă fără conducere duhovnicească și în isbeliștea tuturor furtunilor deslănțuite de dușmani.

Biserica maramurășană mai rezistă până pela 1735, când se stinge cel din urmă episcop ortodox, care o apăruse cu mare curaj. Apoi este răstignită și ea și îngropată de fariseii vremii, întocmai ca și Mântuitorul de jidovi și cu ea credincioșii ei sunt încovoiați în jugul tuturor umilinelor, până aproape de totala desființare.

După răstignire și îngropare a treia zi a urmat strălucita înviere și apoi înălțarea.

Pentru biserica ortodoxă din Maramurăș astăzi este învierea, după o amorteală asemenea cu moartea de aproape 200 de ani. Cu voia lui Dumnezeu va veni și rândul înălțării.

Aceste străfulgerări din trecutul Maramurășului, în ziua bucuriei de astăzi, sunt arătate fără amărăciune, ci ca să se vadă în lucrarea lor, că episcopia ortodoxă înviată astăzi aici, are la spatele sale o existență de veacuri multe pe plaiurile maramurășene.

Le-am pomenit și pentruca în sufletul nostru să păstrăm o clipă de reculegere astăzi, pentru mucenicii ei cu morminte necunoscute, ce nu mai pot fi încununat decât cu florile unei duioase aduceri aminte.

Cu acestea să tragem iar vârlul asupra trecutului, mângâindu-ne, că Dumnezeu, ocrotitorul nostru, a trimis acestui neam încercări grele, ca să-l ridice și mai mult în slava Sa.

Ne întoarcem deci gândul dela suspinele trecutului la măreția vremurilor ce le trăim de 20 ani încoace, și lăsăm recunoștința noastră să curgă în valuri asupra celor ce prin adunarea neamului nostru într'o patrie românească largă și binecuvântată de Dumnezeu cu toate bunătățile, ne-au făcut să uităm în două decenii schingiuri și umiliri de veacuri.

Veșnică pomenire și recunoștință fericitului Rege unificator și întemeiator al României-Mari Ferdinand I, sfințitor săi patrioți și vitezei sale armate, care a dat din nou și Maramurășului cutropit de străini, simțirea-i românească, desrobindu-l, și încrederea în sine, ce-i fuseră furate.

Din această izbândă curge și izvorul bucuriei praznicul nostru de astăzi, al reînființării episcopiei ortodoxe al Maramurășului.

Trezitu-s'a dorința acestei reînființări cu binecuvântarea I. P. S. mitropolit Nicolae în Congresul național al bisericii ardeleni (1927), și s'a înfăptuit în 1937, prin purtarea de grije a I. P. S. Patriarh Miron, cu învoirea și aprobarea P. S. episcopi ai Clujului și Orăzii, cu ajutorul material larg oferit de I. P. S. mitropolit Visarion al Bucovinei și prin creștinească înțelegere și bunăvoință a fostului președinte al Consiliului de miniștri, d-l Gheorghe Tătarăscu, care într'un gând cu ministrul cultelor și cu ceilalți membri ai Guvernului a întocmit Decretul-Lege de reînființare. Tuturor acestor binefăcători, între cari cuprindem la loc de cinste și pe reprezentanții orașului și județului pentru generoase înzestrări, astăzi le exprimăm în chip sărbătoresc o caldă recunoștință și-i vom pomeni cu evlavie în rugăciunile noastre ce le vom înălța Părintelui ceresc dela altarul sfințelor noastre biserici din Maramurăș.

Dar mai presus de toate, inimile noastre, tresaltând se pleacă cu adâncă grațitudine și cu nețărmit respect înaintea Majestății Sale Regelui nostru ortodox Carol II, și-i cântăm psalm de laudă și preamărire, căci prin regeasca Sa iscălitură, pusă pe Decretul-Lege al înființării celei dintâi episcopii ortodoxe sub înțeleapta Sa oblăduire, s'a făcut marele ei ctitor și ocrotitor. Fapta Majestății Sale — după cum însuși a binevoit a ne descoperi în cuvântarea dela investire — este un semn vădit, că în sufletul Său de suveran și credincios al Bisericii noastre ortodoxe, are grije deosebită pentru locuitorii acestor plaiuri istorice ale Maramurășului și în același timp o socotește ca îndeplinirea unei datorii plăcute către Neam și Biserica strămoșească în acest colț de țară, unde este atâta nevoie de consolidarea elementului românesc.

Pentru noi este o datorie de conștiință, să primim înțemeierea acestei episcopii așa cum ne-a fost dată, ca un dar regesc de înaltă însemnătate națională ca o hotărâtoare afirmare a drepturilor noastre etnice, ca întărire sufletească și putere morală pornită din dragostea către locuitorii eparhiei și ca o puternică statornicie a neștirbirei fruntariilor noastre.

Să ne rugăm lui Dumnezeu să binecuvinteze și să sfințească dorința regală care este și a noastră a tuturor, ca tot într'o înălțare să fie viitorul eparhiei și al Maramurășului!

Inima Ne îndeamnă, să spunem un cald cuvânt de mulțumită tuturor celorce din dragoste creștinească ne-au cinstit această zi cu participarea lor.

Iar acum cuvântul meu se îndreaptă către voi, iubiților mei fii duhovnicești, din episcopia Maramurășului, care sunteți de față și care din cuvioase principii n'ați putut veni la această sărbătoare, care este înainte de toate a voastră.

În marele Colegiu electoral, care m'a învrednicit să mă trimită propovăduitor al cuvântului mântuirii în această parte a Țării, mi-am dat făgăduința către membrii adunării eparhiale ai acestei episcopii că „venind la voi — după cuvântul Ap. Pavel — voi veni cu belșugul binecuvântării evangheliei lui Hristos”. (Rom. 15, 29).

Mântuitorul Hristos ca lumină a venit în lume (Ioan 3, 19): eu voiu mărturisi și propovădui printre voi această lumină, ca să nu umblați prin întuneric, ci să aveți lumina vieții (Ioan 8, 12) și fii a luminei să fiți (Ioan 12, 36).

Mântuitorul a adus pe pământ dela tatăl său din ceruri

cuvântul adevărului și al slobozeniei: eu vă voiu îndruma către acest adevăr, ca să-l cunoașteți și să fiți slobози. (Ioan 8, 31, 32).

Mântuitorul ne-a descoperit, că Dumnezeu este iubire că așa a iubit lumea, încât și pe fiul Său l-a dat răscumpărare pentru ea: eu prin cuvânt și prin faptă vă voiu îndemna să-L iubiți din toată inima, din tot sufletul și din tot cugetul vostru (Mat. 22, 37) și să păziți poruncile arătate de Fiul Său, ca împreună să vină la voi și să-și facă sălaș în sufletele voastre (Ioan 14, 23).

Mântuitorul ne poruncește, să ne iubim chiar vrășmașii, să facem bine, să nu împrumutăm nimica așteptând, și să fim milostivi precum și Tatăl nostru din ceruri este milostiv cu noi (Luca 6, 35—36); eu vă voi povăui, să urmați cu credință acestor porunci, ca să îndulciți și viața voastră și a aproapelui și să simțiți împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul vostru. (Luca 17, 21).

Mântuitorul ne-a dat nădejdea vieții veșnice în împărăția Tatălui Său: eu voiu căuta să vă întăresc siguranța, că toate făgăduințele dumnezeiești se împlinesc fără nici o sminteală.

Dar Mântuitorul ne-a mai dat și puțința de a ne împreună cu El încă din viața aceasta pământească, prin taina sf. împărășanii: eu vă voi sfătui, să primiți cât mai des cu credință și cu dragoste în ființa voastră cinstitul și sfântul Său trup și sânge, spre tămăduirea sufletului și trupului și spre dobândirea vieții de veci.

Mântuitorul e păstorul cel bun, ce-și pune sufletul pentru oile Sale (Ioan 10, 11); glasul meu vă va chema în turma Sa, ca lupii să nu vă răpească și risipească (Ioan 10, 12), ci să primiți viață veșnică și în veci să nu periți (Ioan 10, 28).

Mântuitorul este înviere și viață (Ioan 11, 25); eu vă chem la această înviere și viață fără de sfârșit, ca să credeți în el și nici voi să nu muriți în veci. (Ioan 11, 26).

Voi propovădui — ca apostolul neamurilor — înțelepciunea lui Dumnezeu cea tainică și ascunsă, pe care a rânduit-o mai înainte de veacuri spre slava noastră (Pavel I. Cor. 2, 7) și nouă ne-a descoperit-o prin Duhul său (I. Cor. 2, 10), ca să umblăm în căile vieții noastre pământești înflăcărați de această înțelepciune, să nu ne smintim și să nu ne rătăcim.

Cu acest belșug al evangheliei lui Hristos vin la voi și doresc fierbinte, să sporească în simțirea voastră, povătuindu-vă faptele, ca apoi „însuși Dumnezeuul păcii să vă sfințească în toate deplinătatea; și duhul

vostru, și sufletul și trupul vostru să se păzească în toată întregime, fără prihană la venirea Domnului Isus Hristos! (I. Tes. 5, 23).

Cu noi este Dumnezeu. Slăvit fie numele Său acum și în vecii vecilor! Amin.

După terminarea sfintei Liturghii, a avut loc o recepție în sala festivă a reședinței episcopale.

Primul a luat cuvântul d. general Alex. Hanzu, rezidentul ținutului Someș.

D-sa rostește următorul discurs:

„S'au scurs peste 200 de ani de când a dispărut ultimul vlădică greco-oriental român, din ținuturile Maramurășului.

Prea Sfinția voastră ați fost ales de pronia dumnezeiască să luați loc pe scaunul episcopal, acum nou înființat aici în Sighetul Maramurășului. La noi românii de peste toate hotarele, în trecut religia s'a contopit cu națiunea. Ea se numea legea românească. Noțiunea aceasta nu s'a schimbat până în zilele de azi. Suntem recunoscători tuturor vlădicilor de neam român, care s'au opus desnaționalizării poporului păstorit de ei.

În numele populației din întreg ținutul Someș și în numele meu, vă doresc să se realizeze toate dorințele și progresul credincioșilor acestei eparhii, atât în domeniul creștinesc ca și în cel național.

Au mai vorbit: părintele I. Vasca, în numele cultului ortodox; rev. vicar Ștefan Pop, în numele cultului gr.-cat. român; rev. vicar St. Medveczky, în numele cultului gr. cat. ruten; canonic Plitz, în numele cultului rom.-catolic; preot Pap, în numele cultului reformat; dr. S. Danzig, în numele cultului mozaic, d-l colonel L. Mociulschi, comandantul garnizoanei, din partea armatei, d-l dr. E. Simonca din partea magistra-

ților, d. inspector general școlar Neș în numele școlilor, d. profesor Mihai Iosivaș în numele foștilor elevi d. Stan și d. judecător Mărgineanu, în numele soc. Altarul.

Tuturor le-a răspuns Pr. S. episcop Vasile Stan, mulțumind pentru dragostea arătată.

Banchetul.

La orele 14 s'a ținut în sala festivă a Cercului militar un banchet, la care au participat peste 300 persoane. Cel dintâi a toastat cu mare avânt P. S. episcop Nicolae Colan, ministrul cultelor pentru M. S. Regele, d. general Hanzu, rezident regal pentru P. S. episcop Vasile Stan, protopop Rujdea pentru I. P. S. mitropolit Visarion, d. colonel L. Mociulski pentru I. P. S. S. episcopi Nicolae Colan și Nicolae Popovici.

Seria toasturilor a fost închisă de P. S. episcop Vasile Stan.

Situația Academiiilor teologice.

În congresul său general de la Tg.-Murăș, Frăția ortodoxă română (FOR) a adoptat o Moțiune prin care ruga on. guvern să revină asupra situației defavorabile create Academiiilor noastre teologice. Înaintând această Moțiune cu o adresă specială, chiar în ziua votării ei, conducerea FOR-ului a primit următorul răspuns din partea Ministerului Educației Naționale:

„In referire la adresa D-Voastră înregistrată la Nr. 228638/1938, avem onoarea a Vă face cunoscut, că Academiiile teologice sunt școli de învățământ superior“.

Pastoralele Ierarhilor noștri.

Din pastorala P. S. S. Vasile al Caransebeșului.

„Pe noi Românii, dincolo de legăturile noastre de frățietate cu toți oamenii, ca fii ai Aceluiași Părinte ceresc, și cu toți cei de o lege și credință cu noi, ne mai leagă obârșia noastră din aceiași strămoși ai neamului nostru. Ne leagă același sânge ce curge în vinele noastre, isvorit din sângele străbunilor noștri. Ne leagă înfrățirea noastră cu aceeași glie strămoșească, sfințită și îngrășată su sudoarea, sângele și oasele înaintașilor noștri. Mucenici ce s'au jertfit pentru păstrarea ființei noastre naționale românești, pentru limba și legea noastră străbună, pentru întregirea neamului și patriei noastre în hotarele ei firești, pentru binele și fericirea noastră de azi și pentru nădejile și așteptările de mai bine pentru viitor, nădejdi de propășire și slavă a neamului și patriei întregite. Ne leagă atâtea morminte scumpe de înaintași și atâtea troițe și sfinte lăcașuri, răsărite din râvnă de creștinească ctitorie, cu cari este sfințit pământul Țării noastre scumpe. Ne leagă munții și codrii noștri înfrății cu Românul în vremuri de bejenie. Ne leagă văile și apele cari au pur-

tat cântecul și jalea noastră. Ne leagă atâtea podoabe și comori ale sufletului nostru românesc, cari toate așteaptă să fie puse în valoare și lucrare, printr'o muncă pașnică și rodnică spre binele și propășirea obștei românești. Și ne mai leagă, iubitorilor, credința și supunerea juruită de înaintașii noștri augustei noastre Dinastii, înfrățită, în atâtea rânduri, până la jertfirea de sine cu nația și cu soarta ei: bună, sau rea, cum a fost.

Pe noi cei de azi ne mai leagă îndeosebi credința și supunerea ce datorăm Majestății Sale, iubitelui nostru Rege Carol II-lea. Recunoștința, cinstirea și admirația cu care-l suntem datori pentru tot ceea ce a făcut și face pentru binele nostru și pentru întărirea, ridicarea și apărarea Țării. Și pentru că, în ultima vreme de neliniște și îngrijorare, când la Răsărit și Apus patimi nesăbuite au pus iarăși vâlvătae de răboaie și poftă neastâmpărate amenință și strică hotare și pacea atât de dorită de toată lumea, Majestatea Sa a știut să fie „din nou folositor Țării“.

Pacea cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu semenii noștri, adusă pe pământ de Nașterea Mântuitorului e

sortită să pecetluiască și întărească toate aceste legături ale sufletului nostru românesc și creștin. Pacea ce se revărsă asupra lumii din ieslea Vifleemului, în care s'a sălășluit Pruncul-Iisus, e singură în stare să închege toate aceste legături ale su-

fletului nostru românesc într'un armament sufletesc nebiruit, în stare să înfrângă orice uneltire și răsvrătire desbinătoare din lăuntru Țării și să impună măsură în vorbă și cumpăt și chibzuială în faptă oricăror neastâmpărați de dincolo de hotare.“

Pastoralele și Circulările Mitropolitului Șaguna.

Intr'un număr anterior al „Re-nașterii“ am anunțat apariția acestei opere datorită dlui inspector general Gh. Tulbure, care pe aproape 500 pagini ne oferă cea mai evocatoare și prețioasă ediție a pastoralelor și circulărilor, scrise de însași mâna providențialului ierarh Andrei Șaguna. Precedată de un vast studiu introductiv, cu bogate explicații și comentarii, lucrarea aceasta constituie o valoroasă contribuție literară și o adevărată podoabă pentru biblioteca fiecărui preot ortodox.

Volumul este într'adevăr un pios omagiu. El reînvie amintirea marelui bărbat și strădanile pe care le-a depus, într'o viață de neîntreruptă luptă, ca să prefacă Biserica într'o fortăreață a libertății, a disciplinei și un laborator al progresului spiritual, moral, cultural și național.

Fericitul Ierarh a închinat sfintei noastre Biserici tot avântul sufletului său și toate puterile cu care era înzestrat. Iubirea față de Sfânta Biserică i-a fost izvor de putere în lupta grea ce-a dus-o.

Aceeași dragoste îl lega și de fiii săi duhovnicești, în cari vedea energii acumulate de veacuri, oșelite în lupte, jertfe și suferințe.

Mitropolitul Șaguna s'a legat cu toate fibrele sufletului său de turma sa și cu toată adversitatea împrejurărilor a știut să inspire credincioși-

lor încredere în puterile lor și mai ales în misiunea istorică a poporului român.

În circularele și pastoralele publicate în acest volum regăsim pe Părintele sufletesc în mijlocul fiilor săi, sfătuindu-i, îndemnându-i prin toate vicisitudinile vieții sbuciumate și mai ales rugându-se împreună cu fii săi Atotputernicului Dumnezeu ca să ocrotească Biserica și poporul credincios în lupla grea a vieții. Cartea e oglindirea vieții și activității marelui ierarh și ne ajută să străbatem căile de popas, pe care Șaguna le-a deschis pe seama Bisericii și a slujitorilor ei. E o carte, care închide un mare suflet. Plasată în fiecare parohie, sufletul dintr'ansa va stimula pe slujitorii de azi să pornească la apostolat în duhul marelui ierarh, cu nădejde în biruința adevărului Evangheliei și cu binecuvântarea Aceluia, care așteaptă ca via Domnului, pe care cu atâtea râvnă și sfânt entuziasm a cultivat-o, să o vadă înflorind și rodind rodirile vieții neperitoare. Cartea se recomandă de la sine, ea fiind prin însuși cuprinsul ei un dar prețios pe seama clerului și poporului. Exemplarul broșat costă 170 Lei (legat 220 Lei) și se poate procura trimițându-se costul prin mandat poștal la adresa autorului în Brașov, strada Dorobanți 13.

INFORMAȚIUNI

Anul nou în Cluj. Imprejurarea, că P. S. nostru episcop Nicolae Colan, în calitate de membru al guvernului, a trebuit să fie la București de 1 Ianuarie, spre a fi de față la urările guvernului pentru M. Sa Regele, a lipsit pe fruntașii eparhiei de bucuria sufletească de a-i prezenta în palatul episcopal tradiționalele felicitări de Anul nou. Ei roagă de aceea pe calea aceasta pe iubitul lor Păstor să primească cele mai calde și respectoase urări de bine, dorind ca Domnul din ceruri să ni-l dăruiască întreg, cinstit și sănătos, întru zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului.

Suveranul nostru și expoziția mondială dela New-York. Cu prilejul expoziției mondiale din anul 1939, se vor organiza la postul de emisiune al expoziției, emisiuni radiofonice consacrate națiunilor participante. În cadrul acestor emisiuni intitulate „salut of nations“ vor vorbi

nu mai puțin decât Regi, împărați și șefi de state. Emisiunea României a fost fixată pentru ziua de 12 Februarie și ea va începe cu un mesaj rostit de M. Sa Regele Carol II-lea, continuând cu o descriere a modului în care România ia parte la expoziție. În cadrul programului muzical al României va fi retransmisă „Poema română“ de George Enescu. În acest „salut al națiunilor“ M. Sa Regele Carol II-lea ocupă un rol de frunte.

Festivitățile Anului nou. Cu prilejul Anului nou s'a săvârșit în Catedrala noastră la ora 11 a. m. o doxologie solemnă de către un sobor de preoți și anume: P. C. consilieri eparhiali Dr. Seb. Stanca, Laur. Curea și I. Goron, prot. I. Cioara și L. G. Munteanu, preoții I. Todoran și V. Vescan, și diaconii A. Scurtu și S. Suci. Predica ocazională a fost rostită cu multă pătrundere de P. C. Sa Dr. Seb. Stanca, consilier eparhial. Au fost de față toți șefii autorităților civile și militare în frunte cu d-l general de divizie Al. Hanzu, re-

zident regal, și un public intelectual foarte numărös. La ora 12 a avut loc o mare recepție în sala festivă a ținutului Murăș, unde s'au prezintat felicitări pentru M. S. Regele și guvern. Au vorbit pe rând: P. C. consilier Seb. Stanca în numele Bisericii noastre, pâr. canonic I. Agârbiceanu în al celei greco-catolice, noul episcop Marton Aron în numele celei rom. catolice, superintendentii I. Vársárhelyi și Béla Varga în numele bisericii reformată și unitariene. După ei au urmat celelalte rituri. Apoi au vorbit reprezentanții justiției, armatei, universității, Straiei Țării, administrației publice, societăților culturale și de binefacere. Le-a răspuns tuturora în parte, d-l general Hanzu, mulțumind, în cuvinte înțelepte, pentru sentimentele omagiale exprimate la adresa iubitului nostru Suveran. Muzica militară a înțonat Imnul regal, după care festivitatea, deosebit de impresionantă, a luat sfârșit la ora 1 p. m.

Grija de studenți. Zilele trecute M. S. Regele Carol II-lea a semnat decretul prin care se destină un credit de peste 5 milioane lei pe seama Ministerului Educației naționale spre a plăti bursele studenților dela Universități și școlile superioare. Este o dovadă nouă de ocrotirea deosebită ce o acordă Statul tinerimii studioase. Nu ne indoim că aceasta își va înțelege datoria față de ea însăși și față de Patrie, căutând să învețe carte și să-și formeze personalitatea în spiritul nobilelor virtuți ale înaintașilor conducători de neam.

Două mentalități. În vederea umblării cu sf. cruce de praznicul Bobotezii, preoții celor două biserici românești, ortodoxe și greco-catolice din Cluj au anunțat în ziarele locale erdınca vizitelor. Cei ortodocși încheiau astfel înștiințarea lor: „*vor fi cercetați credincioșii cari au primit și anul trecut pe preoți.*” Cei uniți terminau astfel: „*credincioșii nostri sunt rugați a aștepta și a primi numai pe preoții lor.*” Observați deosebită; ea vorbește cât o predică pentru cine vrea să înțeleagă.

† **Preotul Aurel Boeriu.** În ziua de 29 Decembrie tr. a fost dus la cele veșnice venerabilul preot A. Boeriu din parohia Boerești, prot. Turda, fiind înmormântat cu cinste de un mare sobor în cimitirul din Baja-de-Arieș. Defunctul, în vârstă de 86 ani, a fost unul din vrednicii preoți ai vremurilor grele, slujind cu evlavie la altar și luptând cu încredere pentru dragostea neamului său. El va rămânea o pildă pentru clerul tânăr de astăzi. Dumnezeu să-l odihnească în curțile lui de lumină.

Evacuarea Evreilor. Guvernul prezidat de I. P. S. Patriarh Miron se ocupă pe un plan larg de evacuarea Evreilor. S'a hotărât ca ea să se facă în mai multe etape. Cea dintâi va cuprinde un număr de 150.000 evrei, cari vor fi culeși din Maramurăș, Bucovina și Basarabia, urmând să fie expediați în Palestina. Guvernul s'a pus în acest scop în legătură atât cu comitetul internațional de emigrare cât și cu organizațiile evreești din țară, ca acțiunea să se desfășoare repede și în condiții

bune. Orice patriot român va simți o sinceră satisfacție că țara se deparatizează de cei ce-i fac atâta rău.

Mesagiu dela Budapesta. Noul ministru de externe al Ungariei, contele Csáky a publicat un articol în Pester Lloyd în care spune, că atitudinea ei față de România este în funcție de tratamentul minorității maghiare. Oare să nu știe Domnia Sa, că acest tratament, în urma creierii comisariatului general al minorităților, este din cele mai echitabile? Invocând reciprocitatea, s'ar putea oare proba că Românii din Ungaria sunt tratați la fel? Iată întrebarea!

Papa îngrijorat. Primind pe cardinali și pe înaltele personalități religioase, care veniseră să-i prezinte felicitările de Crăciun, Papa a ținut un discurs, în care a vorbit mai ales de celebrarea celei de a zecea aniversare a acordurilor dela Lateran între Sfântul Scaun și Statul italian.

Sfântul Părinte a avut în discursul său cuvinte pline de amabilitate la adresa Regelui Impărat Victor Emanuel și a d-lui Mussolini. El a deplâns însă călcarea dispozițiilor Concordatului de către Italia, exprimându-și îngrijorarea de care este pătruns pentru viitorul vieții catolice în Italia.

Pentru copiii săraci. În urma inițiativei luate de doctorul N. Marinescu, ministrul sănătății, s'a pornit și în județul Cluj o vie acțiune prin liste de subscripții în toate comunele pentru ajutorarea copiilor săraci. În câteva zile numai s'au strâns peste 60.000 Lei. S'a hotărât înființarea de cantine școlare în toate comunele. Sumele colectate vor fi folosite exclusiv pentru săracii județului. De sigur și în celelalte județe ardene se va fi procedat la fel. Biserica va sprijini din toată inima această operă de caritate creștină, prin care se vindecă atâta suferință din casele românești sărace.

Pleacă în Argentina. Ziarele din Budapesta anunță cu mare gaudiu, că 200.000 de evrei au hotărât să părăsească Ungaria și să imigreze în Argentina. De ocamdată pleacă numai un grup de 30.000 spre a face recunoașteri la fața locului pentru cei cari au să-i urmeze. Evreii cer însă guvernului credite pentru organizarea acestui exod, și anume în contul mărfurilor pe cari ei le exportă în străinătate. Vedeti, și aici afacerile sunt inevitabile!

BIBLIOGRAFIE

Diacon Grigorie T. Marcu: „*Profesorul Dr. Vasile Gheorghiu, omul și opera.*” Sibiu, 1939. 36 pagini. Lucrarea de față constituie Nr. 1 al unei biblioteci noi, intitulată „Contribuțiuni la studiul Testamentului nou în Biserica ortodoxă” pe care o înființează talentatul redactor al Revistei teologice din Sibiu. Lucrarea este precedată de o prefață viguroasă clară și originală, în care autorul explică cu nerv și colorat, rostul a-

cestei monografii. Cultul oamenilor mari, creatori de valori spirituale, a-celea prin cari trăiește mai mult un neam în istorie, nu trebuie să înceapă după moartea lor, ci pe când ei se găesc încă în viață. Cu o singură condiție să spui numai *adevărul* despre ei, desfăcut de orice interes personal. În fapt, profesorul Gheorghiu dela Cernăuți este astăzi un pensionar, iar cel ce-i face prezentarea un tânăr profesor activ la Sibiu. Distanțe de loc și de vârstă. Și una și alta asigură perspectiva obiectivă. Dar apare impresionantă *recunoștința* elevului eminent față de magistrul celebru, care se simte obligată să prezinte tinerimii studioase una din *culmile* teologiei românești.

Și cu o simetrie deosebită, culeasă poate dela maestru, pâr. Grigorie Marcu ne dă o foarte concentrată și totuși deplină monografie a profesorului Vasile Gheorghiu. În pagini vibrante zugrăvește întâi *omul*, în tinerețea lui, ca preot, ca profesor și ca învățat, punând în lumină năzuinți și calități de factură excepțională, vrednice de admirația ori cărei generații. Probele ni le dă în partea a doua, unde înfățișează, cu număroase adnotațiuni, *opera* ilustrului teolog. Sunt 88 de titluri, cari cuprind lucrările grupate în 12 capitole. O simplă citire a lor te face să simți cât de vastă este creația teologică a profesorului Gheorghiu, și ce înalțimi științifice a atins. E destul să amintim trei din ele: *Viața sf. apostol Pavel* (355 pagini); *Comentar la evanghelia lui Matei* (3 volume 848 pagini); și *Introducere în sf. cărți ale Testamentului nou* (898 pagini) spre a ne da seama de proporțiile gigantice în cari înțelegea să cultive cea mai grea din științe. Pâr. Grigorie Marcu subliniază, că ceea ce caracterizează pe învățatul profesor Gheorghiu este bogăția informației, tăria argumentării și suplețea spiritului critic. Prin ele a reușit să dea lucrări monumentale și definitive, remarcate cu laude de critica străină din apus. Astfel se poate spune cu drept cuvânt, că profesorul Gheorghiu este astăzi o glorie a teologiei ortodoxe. Iată concluzia ce o desprindem din monografia captivantă a pâr. Grigorie Marcu.

I. M.

Diacon Grigorie T. Marcu: „*Rătăciți neștiind Scripturile.*” Sibiu, 1938. 30 pagini. Prețul 5 Lei. Apărută în biblioteca populară „*Veniți la Hristos*”, autorul ei vorbește despre folosul sf. Scripturi și tâlcuirea ei. Astăzi se citește și la noi Biblia în popor, cum ne-o dovedesc miile de exemplare ce se vând de librării și colportori. Sectanții în deosebi fac mult uz de ea, spre a câștiga prozeliti. Nepregătiți, ei o interpretează pe dos, ducând țărani în rătăcire. A-i feri de această primejdie e o datorie a clerului. Pâr. profesor Gr. Marcu îi vine în ajutor, arătând limpede și convingător ce este sf. Scriptură, cum trebuie citită și tâlcuită. Într'un stil popular și cu exemple bogate, Sfinția Sa arată condițiile e-

lementare ce se cer spre a te apropia de adevărurile dumnezeiești cuprinse în cartea vieții. De mult n'am citit o broșură de acest fel, destinată celor de jos, mai bună ca cea de față. Ea va contribui în mare măsură la deșteptarea țaranilor nostri, punându-i în gardă față de propaganda sectară. O recomandăm preoților nostri cu toată căldura.

I. M.

(1) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de cl. III din *Gârboul-Dejului*, protopopiatul Dejului publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „*Renașterea*”.

Venitele preotului dela acest post sunt:

1. Salar dela stat din exercițiul 1939/40.
2. Sesiune parohială, pământ cultivabil și fânaș în întindere de 10 jug. 1172 st.
3. Locuință în natură.
4. Venitele stolare obicinuite.
5. O zi de lucru și o miertă de porumb dela fiecare fum.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs cu actele necesare în termenul indicat Consiliului eparhial din Cluj și pentru a face cunoștință cu credincioșii și a se informa mai de aproape de situația acestei parohii cu avizul prealabil al nostru se pot prezenta în parohie.

Fără actul de învoire dela Prea Sfințitul episcop nu poate fi luat nici un concurent în lista de candidare. Dej, în 20 Decembrie 1938.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial.

Protopop Z. Man.

Nr. 1431/1938.

(2) 1—2

Concurs.

Pentru completarea postului de paroh în parohia de cl. I, *Valea-Drăganului*, protopopiatul Huedin, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Casă parohială cu dependințele de lipsă și grădină cca un jugăr.
2. Sesiune parohială de cca. 14 jugăre folosită și de preotul antecesor, precum și folosirea cimitirului.
3. Stolele uzitate.
4. Drept de pășunat și focărit ca și oricare credincios.
5. Întregirea salariului dela stat conform coalei B.

Candidații își vor înainta cererile de concurs conform legii și normelor în vigoare Veneratului Consiliu eparhial din Cluj în termenul deschis și după prezentarea actului de învoire dela P. S. Sa episcopul nostru Nicolae, cu încuviințarea subsemnatului se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, a predica, eventual a celebra sf. Liturgie și a face cunoștință cu credincioșii.

Valea-Drăganului, la 26 Dec. 1938.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial.

Aurel Munteanu, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.